

Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen asiakastutkimus 2003

Miten keskus on onnistunut tehtävässään?

Marja Kurkela
Hallintotieteiden yo
Aluetieteen ja
Ympäristöpolitiikan laitos
Tampereen yliopisto

Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen asiakas- tutkimus 2003

- Miten keskus on onnistunut tehtävässään?

Marja Kurkela
Hallintotieteiden yo
Aluetieteen ja
Ympäristöpolitiikan laitos
Tampereen yliopisto

1. Tampereen seudun osuustoimintakeskus	3
2. Tutkimuksen toteutus	3
3. Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen asiakaskunta	3
4. Tampereen seudun osuustoimintakeskus asiakkaiden kokemana	5
4.1. Tiedonsaannissa henkilökohtaiset kontaktit merkittäviä	5
4.2. Osuustoiminnasta kiinnostutaan vaihtoehtona nykyiselle työelämälle	5
4.3. Osuustoimintakeskuksesta tullaan hakemaan monenlaista apua	7
4.4. Osuustoimintakeskukseen tulleista kolmasosa perusti oman osuuskunnan	7
4.5. Osuustoimintakeskus on onnistunut avustamaan osuuskuntaa perustavia erittäin hyvin	9
4.6. Osuustoimintakeskus tarjoaa asiantuntevaa ja ystävällistä palvelua	10
5. Asiakkaat kokevat Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen työn korvaamattomaksi	10
6. Osuustoimintakeskuksen toiminnan valtit	12
7. Yhteenveto – Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen merkitys	12
Lähteet	14

Liitteet: Asiakastutkimuksen saatekirje

Kyselylomake osuustoimintakeskuksen asiakkaille

1. Tampereen seudun osuustoimintakeskus

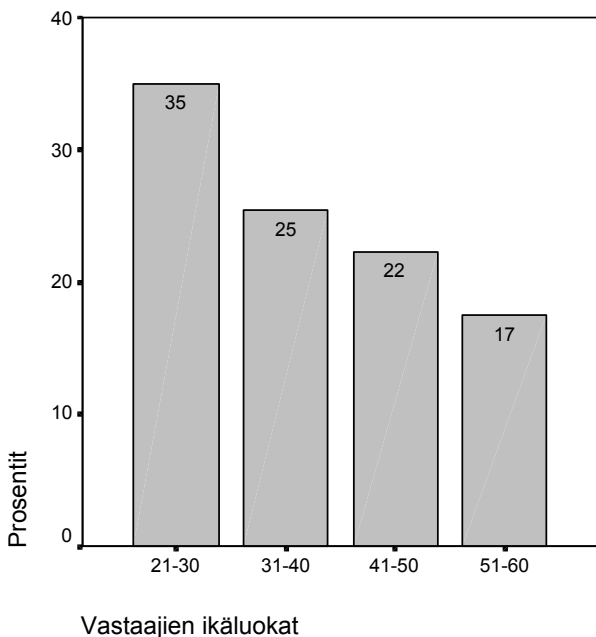
Tampereen seudun osuustoimintakeskus on toiminut vuodesta 1998 lähtien ja edistänyt osuustoiminnallista yrittäjyyttä neuvonnan, koulutuksen ja tiedotuksen avulla. Osuustoimintakeskuksen kautta osuuskuntayrittäjyyttä harkitseva saa asiantuntevaa käytännön opastusta yrittäjyyden alku-metreistä saakka. Perustettaville osuuskunnille tarjotaan maksutta kokonaisvaltainen apu, jossa ote-taan huomioon osuuskunta yksilöistä koostuvana yrityksenä. Viidessä vuodessa Tampereen seudun osuustoimintakeskus on lisännyt osuuskuntien lukumäärää toimialueellaan yli 300 prosenttia. (<http://www.osuustoimintakeskus.net>)

2. Tutkimuksen toteutus

Asiakastutkimus suunniteltiin vuoden 2003 huhti- ja toukokuun aikana yhdessä Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen henkilökunnan kanssa. Tarkoitus oli selvittää, miten ihmiset kiinnostuvat osuustoiminnasta ja miten he päätyvät osuustoimintakeskuksen asiakkaiksi sekä miten osuustoimin-takeskus on onnistunut neuvontatehtävässään ja millaiseksi asiakkaat kokevat keskuksen palvelut. Tutkimusten tulosten perustella osuustoimintakeskus voi kehittää ja suunnitella tulevaa toimintaansa niin, että he pystyvät vastaamaan asiakkaidensa tarpeisiin vieläkin paremmin.

Kysymyslomake postitettiin osalle niistä Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen asiakkaista, jotka olivat olleet alkukonsultoinnissa vuoden 2002 heinäkuun ja vuoden 2003 maaliskuun välisenä aikana. Kaiken kaikkiaan tarkastelujaksolla keskuksessa kävi alkuneuvonnassa 266 henkilöä. Kai-kille heille ei koettu tarpeelliseksi lähettää kyselyä, vaan joukosta valittiin kunkin osuuskuntahank-keen aktiivit tai yhdyshenkilöt sekä neuvontaan osallistuneet yksittäiset henkilöt. Näin kyselyyn tulivat mukaan nimenomaan jo alkavan liikeidean omaavat keskuksessa aktiivisesti asioineet henki-löt (148 kappaletta). Lomakkeet laitettiin postiin 8. päivä toukokuuta ja kesäkuun loppuun mennessä palautuneet ovat mukana tässä tutkimuksessa. Asiakkaille lähetettyjä kysymyslomakkeita palau-tui 63 kappaletta. Yhtään karhukierrosta ei tehty, vaan palautusprosentiksi muodostui heti ensim-mäisellä kerralla 43 %:a. Tämä koettiin riittäväksi otokseksi koko asiakaskunnasta.

Lomakkeiden tiedot syötettiin SPSS tilasto-ohjelmaan ja sen avulla tarkasteltiin aineiston jakaumia. Myös joitakin ristiintaulukointeja tehtiin. Aineiston pienuus (n=63) kuitenkin asettaa rajoitteita ja jo ristiintaulukointeja tarkasteltaessa pitää muistaa, että luokkiin jäävien havaintojen määrä on hyvin pieni. Aineiston pienuuden vuoksi monipuolisempia analyysimenetelmiä ei voitu käyttää.

3. Tampereen seudun osuustoiminta-keskuksen asiakaskunta

Osuustoimintakeskuksen asiakkaat ovat verrat-tain nuoria, sillä suurimman ikäryhmän muodostavat 21-30-vuotiaat, joita oli 35 % (22 kpl) vas-taajista. Seuraavaksi suurin ryhmä oli 31-40-vuotiaat, joita oli 25 % (16 kpl). 41-50-vuotiaita oli 22 % (14 kpl) ja viimeistä ikäluokkaa, eli 51-60-vuotiaita 17 % (11 kpl) asiakkaista. Tampe-reen seudun osuustoimintakeskuksen omien asiakasseurantatilastojen mukaan 25-39-vuotiaat muodostavat suurimman ryhmän (44 %) asiak-kaista ja alle 25-vuotiaita on 13 %. Suuri joukko asiakkaista asettuu siis ikähaarukkaan 25-30 vuotta.

Naisia oli 63,5% asiakkaista ja miehiä 36,5%. Osuustoiminnassa nimenomaan naisten suuri osuus on yleistä ja osuustoiminta kiinnostaa naisia muita yritysmuotoja enemmän. Osuuskuntamuotoinen yrittäminen mahdollistaa työskentelyn oman elämäntilanteen mukaan aivan toisella tavalla kuin palkkatyö vieraalla työnantajalla. ”Osuuskunnan joustavuuden ansiosta pienten lasten äideillä on mahdollisuus viettää riittävästi aikaa myös perheidensä kanssa.” Toteaa esimerkiksi Katja Sassi-Pyykkö Osuustoimintakeskuksen julkaisemassa Tarinoita menestyksestä –esitteessä (2003).

Vastaajista 46 %:lla oli koulutuksena opisto tai ammattikorkeakoulu ja 32 %:lla korkeakoulu. Ammattikoulun ilmoitti koulutukseksi 16 % vastaajista. Vain kuudella prosentilla ei ollut mitään ammatillista koulutusta. Ylioppilaat laskettiin tässä luokittelussa myös em. luokkaan, sillä tässä tutkimuksessa oltiin kiinnostuneita nimenomaan ammatillisesta koulutuksesta.

	henkilömäärä	prosentit
ei ammatillista koulutusta	4	6 %
ammattikoulu	10	16 %
opisto/amk	29	46 %
korkeakoulu	20	32 %

Taulukko: Vastaajien koulutus

Korkeakoulututkinnon omaavien osuus tuntuu suurelta, sillä kysymys on kuitenkin yritystoiminnasta ja korkeasti koulutettujen ihmisten halukkuutta yrittämiseen on yleisesti pidetty pienenä yrittämisen suurien riskien vuoksi. Nimenomaan osuustoiminnallisessa yhteisyrittämisessä riskit ovat kuitenkin pienemmät verrattuna yksityisyrittämiseen, sillä osuuskunnan jäsenellä on rajattu taloudellinen vastuu, kuten osakeyhtiön osakkaillakin. Jäsenen henkilökohtainen taloudellinen vastuu konkurssitilanteessa rajoittuu yleensä sijoitettuun pääomaan eli jäsen voi menettää vain sijoittamansa osuusmaksun. Erona osakeyhtiöön on minipääomavaatimuksen puuttuminen osuuskunnalta kokonaan. Osuuskunnan perustamispääoman on kuitenkin oltava riittävän suuri, jotta raha riittää alkuvaiheen perustamis- ja käynnistämiskustannuksiin (Koskiniemi 1998, 144). Osuuskunnalla on tavaltaan kaksoisluonne, sillä se on sekä liikeyritys että henkilöyhteisö, joka antaa mahdollisuuden ottaa huomioon myös jäsentensä sosiaaliset ja kulttuuriset tarpeet. Osuuskunnan ensisijaisena tarkoituksena onkin jäsentensä talouden tukeminen, ei yrityksen voitto.

(<http://www.osuustoimintakeskus.net>, <http://www.pellervo.fi/wuokko/otoiminta/index.htm>)

Vastaajista kolmasosa (32 %) oli töissä avoimilla markkinoilla ja kolmasosa (34 %) toimi yrittäjänä. Yrittäjänä toimivista 75 %:n yritysmuoto oli osuuskunta, 24 %:n ammatinharjoittaja. Kaikista vastaajista 23 % oli työttömänä ja 10 % joko koulutuksessa tai opiskelijoita. Vastaajien joukossa oli myös joitakin henkilöitä, jotka olivat merkinneet työmarkkinatilanteeseen sekä työttömyyden, että osuuskunnan jäsenyyden tai osuuskunnan jäsenyyden ja avoimet työmarkkinat. Osuuskunnassa työskentelevä henkilö voi saada työttömyyskorvausta niiltä päiviltä, joina hän ei ole työssä osuuskunnan toimesta. Tämä edellyttää kuitenkin, että henkilön omistusosuus osuuskuntayrityksessä on alle 15 %. Tällöin osuuskunnan jäsen on työntekijänä omassa yrityksessään ja omaa palkansaajan statuksen (Koskiniemi 1998, 154). Jos osuuskunnassa on jäseniä alle seitsemän, heidän omistusosuutensa on yli 15 % koko yrityksestä ja heidät luetaan yrittäjiksi, eivätkä he ole oikeutettuja työttömyysturvaan. Se, miten paljon osuuskunta työllistää jäseniään, riippuu paljolti jäsenten aktiivisuudesta ja heidän tavoitteistaan. Osuuskuntamuotoinen yrittäjäyys mahdollistaa kokopäivätoimisen yrittäjäyden, toimeentulon hankkimisen monelta taholta tai esimerkiksi työskentelemisen vain osa-aikaisesti, oman elämäntilanteen mukaan.

(<http://www.pellervo.fi/wuokko/otoiminta/index.htm>.)

Vastaajien ammattien kirjo oli suuri, eikä samaa ammattia sattunut vastaajien joukkoon kuin muutamana kerran. Tästä syystä ammattien luokittelu olisi ollut hankalaa. Todettakoon, että vastaajien joukossa oli henkilöitä toimittajista tutkijoihin, kouluttajista kirvesmiehiin ja projektipäälliköistä

puuseppiin. Ammattien suuri kirjo on omiaan todistamaan, kuinka osuustoiminta sopii hyvin monenlaisten ihmisten yritysmuodoksi ja palvelee monia erilaisia tarpeita. Osuustoiminnan pariin onkin tullut viimeisten kymmenen vuoden aikana paljon uusia aloja perinteisten maataloustuottajien ja kuluttajien osuuskuntien lisäksi. Alla on Pellervo Seuran tekemä lista niistä aloista, joille uusosuustoiminta sopii.

- Asiantuntijayrittäjien ja osajien yhteisömuodoksi (kouluttajat, konsultit, kirjanpitäjät, tilintarkastajat, lakimiehet, lääkärit, IT-taitajat)
 - Omaehtoiseen työllistymiseen (kotipalvelut, siivous, remontit, rakentaminen, ympäristöpalvelut, toimistotyöt, atk-palvelut, ompelu)
 - Maaseutuyrittäjien verkostoitumisen ja maataloustuotteiden markkinoinnin välineeksi
 - Kulttuuripalvelujen tuotteistamiseen
 - Käsi- ja taideteollisten tuotteiden markkinointiin
 - Hyvinvointipalvelujen tuottamiseen
 - Energiantuotantoon
 - Maaseutukylien kehittämiseen
 - Matkailupalvelujen markkinointiin
 - Tuotantotarvikkeiden hankintaan
 - Vesihuollon järjestämiseen (vesiosuuskunnat)
- (<http://www.pellervo.fi/wuokko/otoiminta/index.htm>)

4. Tampereen seudun osuustoimintakeskus asiakkaiden kokemana

4.1. Tiedonsaannissa henkilökohtaiset kontaktit merkittäviä

Kysyttäessä asiakkailta, mistä he saivat ensimmäisen kerran kosketuksen osuustoimintaan heille mahdollisena yrittämisen muotona, kolmasosa (32 %) valitsi vaihtoehdoksi kohdan ”muualta”. Heille tiedonlähteitä olivat mm. erilaiset oppilaitokset, yliopistot ja työllisyys- ja työvoimakoulutukset sekä muut koulutukset. Myös Pellervo, Ensimetri ja Osuustoimintainstituutti mainittiin tiedonlähteinä. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat saaneet tiedon osuustoiminnasta tuttavalta (29 %) tai toiselta osuuskunnalta (21 %). Henkilökohtaiset kontaktit näyttävät siis olevan osuustoimintaan tutustumisessa erittäin tärkeitä. Olemassa olevat osuuskunnat tekevät tärkeää työtä jakaessaan tietoa osuustoiminnasta.

Vastaajista 12 % oli saanut tiedon työvoimatoimistosta tai työnhakukurssilta ja 3 % lehdestä. Kukaan vastaajista ei ilmoittanut tiedonlähteekseen radiota tai TV:tä kummassakaan tiedonsaantia koskevassa kysymyksessä. Osuustoimintaan liittyvän ohjelman tarjonta radiossa ja TV:ssä lienee joka tapauksessa hyvin marginaalinen.

Tiedusteltaessa mistä asiakkaat saivat tiedon Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen olemassaolosta, 35 % vastaajista ilmoitti saaneensa tiedon tuttavalta ja 33 % muualta. Tietolähteinä oli edellä mainittujen lisäksi nyt myös TE-keskus. Olipa joku vain kävellyt Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen toimiston ohi Hämeenpuistossa ja näin löytänyt neuvontaan. Toimiston keskeinen sijainti on siis myös tärkeää. Asiakkaista 14 % oli saanut tiedon osuustoimintakeskuksesta työvoimatoimistosta, 6 % tuttavalta ja 6 % internetistä. Edelleen siis henkilökohtaiset kontaktit ovat merkittäviä ja julkiset yrittämiseen ja työllistymiseen liittyvät tahot ovat satunnaisia tiedonlähteitä osuustoiminnasta ja siitä neuvovasta Tampereen osuustoimintakeskuksesta tietoa jaettaessa.

4.2. Osuustoiminnasta kiinnostutaan vaihtoehtona nykyiselle työelämälle

Kiinnostavaa oli saada selville, miksi ihmiset ylipäättään kiinnostuvat osuustoiminnasta. Kysymyslomakkeeseen oli valittu neljä erilaista vaihtoehtoa, sillä nämä syyt olivat ennakkotietojen perusteel-

la yleisimpiä. Vastausten taustalla olevat motivaatiot ovat tietenkin paljon monimutkaisempia, mutta tässä tarkoituksena oli selvittää nimenomaan ensisijainen kiinnostukseen johtanut syy.

	vastaajien lukumäärä	prosentit
vaihtoehto nykyiselle työelämälle	18	29 %
kiinnostus yrittämisestä	17	27 %
tarve työllistyä	17	27 %
vaihtoehto nykyiselle yrittämiselle	10	19 %

Taulukko: Mikä oli ensisijainen syy, miksi kiinnostuitte osuustoiminnasta?

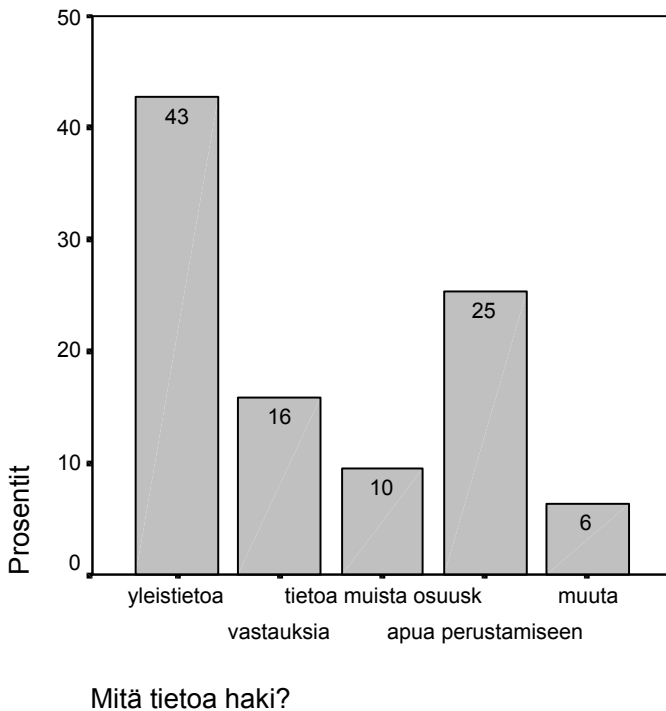
Lomakkeessa annetut neljä vaihtoehtoa saivat kaikki kohtuullisen tasapuolisesti kannattajia. Suurimman ryhmän kannatuksen (29 % vastaajista) sai kohta ”vaihtoehto nykyiselle työelämälle”. Osuustoiminta nähdään siis nimenomaan vaihtoehdoksi, toisenlaiseksi tavaksi tehdä töitä. Toiseksi eniten kannatusta saivat sekä kohta ”kiinnostus yrittämisestä” (27 %) että kohta ”tarve työllistyä” (27 %). Uusosuustoiminta on jossain määrin nähty nimenomaan työttömien keinona työllistää itsensä, ikään kuin työllisyyspolitiikan välineensä. Varmasti se on myös tätä, mutta vain alle kolmanneksen kannatus tässä vastausvaihtoehdossa kertoo, että osuustoiminta on hyvin paljon muutakin. Hie- man vähemmän kannatusta sai kohta ”vaihtoehto nykyiselle yrittämiselle” (16 %). ”*Osuuskunnat hyvä vaihtoehto tavanomaiselle yrittäjyydelle, jossa riskit selvästi isommat*”, totesi yksi vastaaja lomakkeen lopussa. Osuuskunta tarjoaa mahdollisuuden ryhtyä yrittäjäksi, vaikkei suuria pääomia olisikaan. Enemmän on kyse sosiaalisesta pääomasta, osaavista ja innokkaista ihmisistä.

Tämän kysymyksen vastausten tasainen jakautuminen kertoo myös siitä, että osuustoiminnan pariin hakeutuvat ihmiset jakavat joitain yhteisiä ominaisuuksia. Kaikkien vaihtoehtojen taustalla voidaan ajatella olevan kiinnostus aktiivisesti vaikuttaa omaan elämäänsä. Työelämän muutoksen kautta myös sen ulkopuoliseen muuhun elämään voidaan saada aikaan positiivista muutosta. Tämä muutos voi olla esimerkiksi enemmän aikaa perheelle tai itsensä kehittämiseksi, enemmän töitä, paremmat työajat, mielenkiintoinen ja kehittävä työ tai muuta sellaista.

Kun tarkasteltiin tätä kysymystä ikäluokkien suhteen, 21-30-vuotiaiden ikäluokassa yli puolet (52 %) ilmoitti olevansa kiinnostuneita nimenomaan yrittämisestä. Muissa ikäluokissa kiinnostus yrittämisestä jäi alle viidesosaan. Tätä selittää tietenkin osaltaan se, että nuoret eivät ole vielä ehtineet tehdä pitkää uraa työelämässä ja näin kiinnostus yrittämisestä tuntui luontevimmalta vaihtoehdolta. Yrittämisestä kiinnostuneet nuoret ottavat varmasti aktiivisesti myös selvää asioista ja selvittävät eri yritysmuotojen hyviä ja huonoja puolia. Seuraavassa ikäluokassa eli 31-50-vuotiaiden joukossa eniten vastaajia (38 %) valitsi kohdan ”vaihtoehto nykyiselle työelämälle”. Myös vaihtoehto ”tarve työllistyä” sai liki kolmasosan kannatuksen (31 %). 41-50-vuotiaiden ikäluokassa 43 % valitsi kohdan vaihtoehto nykyiselle työelämälle ja 36 % kohdan ”tarve työllistyä”. Yli 50-vuotiaiden ikäluokassa 36 % vastaajista näki osuustoiminnan vaihtoehdoksi nykyiselle työelämälle ja 27 %:lla oli tarve työllistyä.

Lisähuomautuksena kysymykseen ”mikä oli ensisijainen syy kiinnostua osuustoiminnasta?” oltiin kirjattu ”*tarve löytää keino tehdä töitä uudella tavalla – ei yrittäjänä eikä freelanserinä*”. Tämä huomautus kertoo juuri ihmisten tarpeesta löytää keino töiden järjestämiseen uudella tavalla työelämän uusien vaatimusten alla. Palkkatyön ja yrittäjyyden raja on alkanut hämärtyä asiantuntijatehtävissä ja organisaatioiden joustavuudesta on tullut uusi kilpailuvaltti liike-elämässä (Seppelin 2000, 93).

4.3. Osuustoimintakeskuksesta tullaan hakemaan monenlaista apua

Osuustoimintakeskuksen asiakkaissa on hyvin monenlaisista lähtökohdista osuustoimintaan mukaan lähteviä henkilöitä ja niinpä neuvontatarpeetkin vaihtelevat yleistiedosta tarkkojen perustamiseen liittyvien papereiden laadintaan ja toiminnan käynnistämiseen. Vastaajista 43 % tuli osuustoimintakeskukseen saadakseen yleistietoa osuustoiminnasta yritysmuotona. Näyttää siltä, että osuustoiminta on vielä kohtuullisen tuntematon yrittämisen muoto niidenkin joukossa, jotka ovat kiinnostuneita yrittämisestä. Moni voi kokea paljon miellyttävämpänä tulla suoraan keskustelemaan asiantuntijan kanssa kuin yrittää selvittää asioita itsenäisesti. Osuustoimintaan keskittyneessä neuvontakeskuksessa tieto on varmasti aina ajantasaisista ja kattavaa. Yleistietoa hakeneista suurin osa joko perusti osuuskunnan (46 %) tai harkitsee perustamista (31 %).

Neljäsosa vastaajista tuli hakemaan keskukselta suoraan apua osuuskunnan perustamiseen. Nämä henkilöt olivat siis jo tullessaan jossain määrin perillä osuustoiminnan perusteista. Näistä henkilöistä osuuskunnan perusti 75 % (12 kpl) ja loput harkitsevat vielä perustamista. Yksi oli ryhtynyt yksityisyrittäjäksi.

Vastaajista 16 %:lla oli kysymyksiä, joihin he halusivat vastauksia ja 10 % halusi tietoa muista osuuskunnista ja niihin liittymisestä. Osuustoimintakeskuksella on valmius myös neuvoa niitä henkilöitä, jotka eivät halua perustaa uutta osuuskuntaa, vaan harkitsevat liittymistä jo olemassa olevaan. Osuuskuntaan liittyminen on kuitenkin vaativa prosessi ja jokaisella osuuskunnalla on omat kriteerinsä ja rajoitteensa uusien jäsenten ottamiselle. Läheskään aina osuuskunta ei voi ottaa kaikkia halukkaita mukaan toimintaa. Osuustoimintakeskus ei siis varsinaisesti voi ohjata osuuskuntiin uusia jäseniä, mutta avustaa kyllä mahdollisten jo olemassa olevien osuuskuntien löytämisessä.

Neljä vastaajaa ilmoitti vastaukseksi jotakin muuta kuin mikään em. vaihtoehtoista. Nämä vastaajat olivat tulleet Tampereen seudun osuustoimintakeskukseen joko tutustumaan tai neuvottelemaan yhteistyöstä keskuksen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa onkin tärkeää, jotta mahdolliset asiakkaat ja neuvojen tarvitsija osattaisiin ohjata oikeaan paikkaan. *"Hedelmällinen yhteistyö eri seutukuntien yrittäjyyshankkeiden kanssa toisi iloa!"*, totesi yksi vastaaja. Tampereen seudun osuustoimintakeskus onkin mukana Seudulliset yrityspalvelut (Seutu YPP 2002-2007) hankkeessa edistämässä osuustoimintaneuvonnan eri toimijoiden yhteistyöhön pohjautuvaa toteutustapaa (Rautkoski 2003).

4.4. Osuustoimintakeskukseen tulleista kolmasosa perusti oman osuuskunnan

Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen pääasiallinen tehtävä on auttaa ihmisiä perustamaan osuuskuntia. Alkukonsultoinnissa asiakkaan kanssa selvitetään, onko osuuskunta juuri hänelle sopiva yrittämisen muoto ja miten eteneminen osuuskuntayrittäjäksi tapahtuu. Konsultoinnissa voi myös selvittää, ettei osuustoiminta ehkä ainakaan juuri sillä hetkellä ole paras vaihtoehto. Asiakas-

kyselyssä haluttiin tästä syystä selvittää, kuinka suuri osa alkukonsultoinnissa käyneistä ihmisistä päätyy perustamaan osuuskunnan ja kuinka moni johonkin muuhun ratkaisuun kuin osuuskunnan perustamiseen ja mitä ne ratkaisut mahdollisesti ovat. Yksityiskohtiin ei kyselymuotoisella tutkimuksella tietenkään päästä, mutta nyt saadut vastaukset ovat nekin erittäin kiinnostavia ja auttavat tulevaa toimintaa suunniteltaessa. Asiakastutkimuslomakkeessa aiheeseen liittyvä kysymys näytti seuraavalta:

10. Ympyröikää seuraavista vaihtoehtoista omaa tilannettanne parhaiten kuvaava vaihtoehto osuustoimintakeskuksessa asiointinne jälkeen.

1. Käyntini selvensi asioita, enkä enää ole kiinnostunut osuustoiminnasta
2. Osuustoiminta kiinnostaa edelleen, mutta asia ei ole ollut ajankohtainen
3. Käyntini jälkeen
 - a) hakeuduin koulutukseen
 - b) liityin osuuskuntaan
 - c) harkitsen/harkitsemme osuuskunnan perustamista
 - d) harkitsen muita yritysmuotoja
 - e) olen ryhtynyt yrittäjäksi, yritysmuotoni on _____
 - f) perustimme osuuskunnan

Vain viisi prosenttia vastaajista ilmoitti, että käynti osuustoimintakeskuksessa selvitti asioita ja ettei vastaaja ole enää kiinnostunut osuustoiminnasta. Nämä henkilöt olivat joko yrittäjiä tai koulutuksessa. Kolmasosa vastaajista on edelleen kiinnostunut osuustoiminnasta, mutta asia ei ole heille tällä hetkellä ajankohtainen. Näyttää siltä, että ajatus osuustoimintamuotoisesta yrittämisestä saattaa itää useita vuosia ja toimiin ryhdytään vasta sopivassa elämäntilanteessa tai oman työelämän muutoksen alla. Lisäkommentit kyselylomakkeissa kertovat juuri tästä: ”...olen pohtinut tätä vaihtoehtoa useaan otteeseen vähintään 10 vuoden ajan”. ”Kiitos! Vierailu herätti todella kiinnostuksen osuustoimintaan!”

Niinpä vaikka kaikki osuustoimintakeskuksessa asioineet eivät juuri sillä hetkellä olisikaan perustamassa osuuskuntaa, ovat tiedot heille silti tulevaisuutta ajatellen erittäin hyödyllisiä. Pohtiessaan osuustoiminnan eri puolia he levittävät tietoa osuustoiminnasta tahoillaan. Muun muassa juuri näistä seikoista johtuen osuustoimintakeskuksen taloudellisia vaikutuksia on erittäin vaikea laskea tarkkaan, eikä keskuksen kaikki toiminta välttämättä näy suoraan tilastoissa.

Vastaajista kaksi kolmasosaa (62 %, 39 henkilöä) oli ryhtynyt osuustoimintakeskuksessa käyntinsä jälkeen toimiin. Näistä toimiin ryhtyneistä puolet (51 %, 20 henkilöä) oli perustanut osuuskunnan ja runsas kolmasosa (36 %, 14 henkilöä) harkitsee osuuskunnan perustamista. Näin näyttää selkeästi siltä, että kovin moni neuvonnassa käyneistä ei ole hylännyt ajatusta osuustoiminasta vaan selvästi keskuksessa käynti on antanut potkua asioiden viemiseen eteenpäin tai toiminnan aloittamiseen. Vain muutama vastaaja ilmoitti harkitsevansa muita yritysmuotoja osuuskunnan sijaan.

Mitä tekevät ne, jotka vasta harkitsevat osuuskunnan perustamista? Näitä vastaajia oli siis 36 % niistä, jotka olivat ryhtyneet joihinkin toimiin osuustoimintakeskuksessa tekemänsä vierailun jälkeen. Mihin he päätyvät ja tarvitsisivatko he erityistä tsemppausta ja tukea vai eikö osuuskunta ole heille kuitenkaan oikea vaihtoehto? Päätös osuuskunnan perustamisesta saattaa itää kauankin, perustamisprosessi voi venyä ja sopivan perustajajoukon etsiminen kestää, mutta varmasti ne, jotka ovat kerran käyneet osuustoimintakeskuksessa, osaavat tulla sinne vastaisuudessakin lisäkysymysten kanssa. Keskuksen rooli ei kuitenkaan voi olla liian aktiivinen osuuskunnan perustamisvaiheessa, sillä muuten osuuskunnan elinkelpoisuutta ei saada selvitettyä. Yrittäjän tärkeimpiä ominaisuuksia on omatoimisuus, johon myös osuuskunnan perustaminen ja koko toiminta perustuu.

Kaikista osuustoimintakeskuksessa vuoden 2002 heinäkuun ja vuoden 2003 maaliskuun aikana käyneistä ja kyselyyn vastanneista asiakkaista kolmasosa (32%) oli siis perustanut osuuskunnan. Osalla osuuskunnan perustamisprosessi on vielä kesken ja osa on päättänyt lykätä sitä myöhemmäksi. Vain muutama vastaaja (5 %) ilmoitti, että ei ole enää lainkaan kiinnostunut osuustoiminnasta.

Osuustoimintakeskuksen avustamien osuuskuntien määrä vaihtelee hieman vuosittain ja osuustoimintakeskuksen oman tilaston mukaan vuoden tarkastelujaksolla (01.07.02-30.06.03) kaikista alkuneuvonnasta käyneistä 34 % perusti osuuskunnan ja sitä edeltävällä tarkastelujaksolla (01.07.2001-30.06.2002) 18 %.

4.5. Osuustoimintakeskus on onnistunut avustamaan osuuskuntaa perustavia erittäin hyvin

Niiltä, jotka olivat perustaneet osuuskunnan, kysyttiin mielipidettä osuustoimintakeskuksen tarjoamista palveluista. Alla olevaan taulukkoon on koottu tulokset vastaajien valinnoista prosentteina.

	erittäin hyvin	hyvin	ei hyvin eikä huonosti
Perustiedon saaminen	77 %	9 %	14 %
Tieto perustamisvaiheista	77 %	18 %	5 %
Apua asiakirjojen laatimiseen	73 %	23 %	4 %
Henkinen tuki ja kannustus	32 %	45 %	23 %
Tieto yrityksen perustamiseen liittyvistä muista toimenpiteistä	57 %	38 %	5 %
Kaupparekisteriprosessin hoitaminen	64%	27 %	9 %
Byrokraattisuuden helpottaminen	57 %	29 %	14 %

Kukaan kyselyyn vastanneista ei valinnut kertaakaan vastausvaihtoehtoja ”huonosti” tai ”erittäin huonosti” tämän kysymyksen missään kohdassa. Osuustoimintakeskuksen palveluun ollaan siis hyvin tyytyväisiä ja asiakkaat olivat saaneet tarvitsemansa avun. Osuustoimintakeskus on onnistunut jakamaan perustietoa osuustoiminnasta ja osuuskunnan perustamisvaiheista sekä auttamaan asiakirjojen laatimisessa loistavasti. Kaupparekisteriprosessin hoitaminen ja tiedot yrityksen perustamiseen liittyvistä muista toimenpiteistä saivat myös erittäin hyvän arvioinnin. Nämä kaikki asiat ovat sellaisia, joissa asiantunteva apu on korvaamatonta. Myös yleinen byrokraattisuuden helpottaminen sai erittäin hyvän arvioinnin yli puolelta vastaajista.

Henkistä tukea ja kannustusta oli kolmasosa vastaajista kokenut saaneensa erittäin hyvin ja 45 % hyvin. Vastaajista 23 %:a koki saaneensa sitä ”ei hyvin, eikä huonosti”. Osuustoimintakeskuksen oleellinen tehtävä on kannustaa ihmisiä osuustoimintaan, mutta toisaalta neuvonnan täytyy olla hyvin realistista ja osuustoiminnan edellytysten pitää lähteä nimenomaan yrittäjästä tai yrittäjäryhmästä itsestään. Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen tarkoituksena ei ole ryhtyä minkään osuuskuntahankkeen vetäjäksi, vaan auttaa osuuskunnan perustamisessa ja mahdollistaa se yrittäjyyttä koskevien lakien ja säädösten sekä muun byrokratian osalta. Osuuskunnan toiminnan aloittamisvaihe on ensimmäinen testivaihe perustajaryhmän taidoista selvittää yhdessä yrittäjyyden alkumetreistä ja muodostaa toimiva tiimi varsinaista työntekoa varten. Tässä kohtaa liiasta ulkopuolisesta vetäjästä voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Vastaajilta kysyttiin myös, mitä muuta perustamiseen liittyvää tukea tai tietoa he olisivat tarvinneet edellä mainittujen lisäksi. Tässä mainittuja asioita olivat rahoitus ja verotus, palkanlaskenta, tuet, sekä kirjanpito. Nämä kaikki ovat hyvin tärkeitä aiheita osuuskunnan liiketoiminnan toimivuuden kannalta ja nimenomaan niihin perustamisneuvonnassa keskitytään. Voi olla, että kyselyyn vastannut henkilö ei ole ollut edustamassa omaa osuuskuntaansa juuri kyseisessä neuvontatilaisuudessa.

On myös hyvä muistaa, että ei osuuskunnassakaan kaikkien tarvitse osata kaikkea, vaan em. asioita hoitamaan voidaan palkata niihin erikoistunut henkilö. Itse asiassa tätä nimenomaan suositellaan, sillä osuuskuntaa kuitenkin koskee kaikkia muitakin yrityksiä koskevat velvoitteet.

Erään vastaajan kommentti tiivistää perustamisavun tärkeyden näin: ”*Osuuskunnan perustamisessa koen suurimpana vaikeutena ensiaskelen ottamisen – löytää riittävästi innostusta ja valmiutta panna asian eteen jotta asia siirtyisi teoriasta käytäntöön.*” Näissä ensiaskelissa Tampereen seudun osuustoimintakeskus on onnistunutkin auttamaan loistavasti. Sen sijaan jokaisen perustettavan osuuskunnan omalla vastuulla on löytää toimiva ja innostunut ryhmä, joka on valmista sitoutumaan toimintaan. Osuustoimintakeskus voi tässä kohtaa oikeastaan vain painottaa sekä osuustoiminnan hyviä puolia että myös muistuttaa osuustoiminnan yrittäjyysluonteesta ja vaativuudesta.

4.6. Osuustoimintakeskus tarjoaa asiantuntevaa ja ystävällistä palvelua

Vastaajia pyydettiin arvioimaan osuustoimintakeskuksen palvelua asteikolla erittäin hyvä – erittäin huono. Vastauksista käy selvästi ilmi, että osuustoimintakeskuksen palveluiden laatuun ollaan tyytyväisiä, eikä vastaajilla ollut kielteistä sanottavaa.

	erittäin hyvä	hyvä	ei hyvä eikä huono	huono	erittäin huono
asiantuntemus	69 %	31 %			
ystävällisyys	66 %	34 %			
palvelualltius	56 %	39 %	5 %		
nopeus	52 %	34 %	14 %		
joustavuus	45 %	35 %	20 %		
konsultoinnin selkeys	43 %	47 %	10 %		
jaettu materiaali	42 %	48 %	10 %		
yleisilme ja viihtyvyys	29 %	48 %	21 %	2 %	

Asiantuntemus on selvästi Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen vahvuus, yli kaksi kolmasosaa vastaajista oli arvioinut sen erittäin hyväksi ja loput hyväksi. Myös ystävällisyys sai samanlaisen, erittäin hyvän arvostelun. Palvelualltius ja nopeus oli yli puolen vastaajajoukon mielestä erittäin hyvää. Konsultoinnin selkeys ja jaettu materiaali saivat jokseenkin samanlaisen arvostelun, 90 %:a vastaajista koki ne hyväksi tai erittäin hyväksi. Joustavuuden vajaa puolet vastaajista koki erittäin hyväksi ja kolmasosa hyväksi. Viidesosa oli valinnut joustavuudelle kohdan ”ei hyvä eikä huono”. Osuustoimintakeskus pitää joustavuutta yhtenä tärkeimpänä ominaisuutenaan ja näkee nimenomaan sen erottavaksi tekijäksi muista perinteisistä viranomaisorganisaatioista. Joustavuuden kääntöpuolena ovat pienen yksikön resurssit ja toisaalta ihmisten odotukset palvelun nopeudesta. Nopeudesta osuustoimintakeskus oli saanut myös erittäin hyvät arvostelut. Toisaalta ottaen huomioon, että osuustoimintakeskuksen palvelut ovat maksuttomia, voi pieneen odottamisaikaan varautuakin.

Yleisilme ja viihtyvyys oli saanut vähiten erittäin hyviä mielipiteitä (29 %), mutta puolet vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että se on hyvä. Yleisilmeen ja viihtyvyyden parantamiseen voi toki aina laittaa lisäpanoksia, mutta keskuksen tilat kuitenkin asettavat sille omat rajoituksensa.

5. Asiakkaat kokevat Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen työn korvaamattomaksi

Lomakkeen loppuun oli jätetty vastaajille tilaa lähettää terveisiä Tampereen seudun Osuustoimintakeskukselle. Näistä kommentteista tuli esille monta hyvää näkökulmaa, jotka muuten olisivat jääneet kuulematta. Eräs vastaaja oli huolissaan osuuskuntien päivittämättömistä internetsivuista ja vanhen-

tuneista tiedoista. Tämä kommentti kertoo hyvin siitä, miten jokaisen yksittäisen osuuskunnan vastuulla on kaikkien osuuskuntien yhteinen maine ulospäin ja miten siihen voi panostaa hyvinkin pienillä käytännön teoilla.

Monet vastaajista antoivat Tampereen seudun osuustoimintakeskukselle kehuja toiminnan kehittämisestä:

”Ennakkoluulotonta toiminnan kehittämistä lisää!”

”Kehittäminen on tärkeä tehtävä - hieno juttu!”

Osuuskuntaneuvonnassa riittää vielä kehittämistä koko Suomen tasolla ja yritysneuvonnassa yleisestikin, jotta pystytään paremmin vastaamaan osuuskuntayrittäjien erityisiin tarpeisiin. Juuri siihen tähtää osaltaan myös Seudulliset yrityspalvelut hanke, jossa osuustoimintakeskuskin on mukana. Osuustoiminnan asema tasavertaisena muiden yritysmuotojen joukossa ei vielä ole toteutunut ja asenteissa on parantamisen varaa: *”Onneksi olette olemassa. Opettaja suhtautuu varsin nuivasti osuuskuntaan; ainoa oikea yritysmuoto (opettajan mielestä) on oy, joten tätä tietoa tarvittiin,”* toteasi eräs vastaaja. Projektijohtaja Risto Rautkoski pohti juuri tätä osuustoiminnan imago-ongelmaa Osuustoiminnan päivillä huhtikuussa 2003 pitämässään puheessa: *”Voidaanko osuuskunnan monikäyttöisyyttä hyödyntää ja saada osuuskunnasta yritystoiminnan muotona tasavertainen yritysmuoto myös pv-yritystoimintaan käytännössä?”*. Ongelma on siis todellakin ajankohtainen niin asian- tuntija- kuin koulutusmaailmassakin.

Huoli jo perustettujen osuuskuntien toimintakyvystä paistoi joistakin vastauksista selvästi. *”Joku taho voisi tukea ja kannustaa (myös patistella) jo toimivia osuuskuntia.”* Moni vastaaja peräänkuulutti jonkinlaista yhteydenpitoa eri osuuskuntien välille ja kokemusten sekä tietojen vaihtoon. Tämä yhteistyötarve on ollut olemassa jo jonkin aikaa ja sen pohjalta toteutettiin vuosina 2001-2002 CoopNets -projekti, jonka tarkoituksena oli nimenomaan edistää osuuskuntien välistä verkostoitumista ja yhteistyötä ja selvittää olisiko Pirkanmaan alueelle mahdollista perustaa osuuskuntien alueellinen edustus- ja yhteistyöelin. Projektin puitteissa kuitenkin huomattiin, ettei aivan välitöntä tarvetta tai halua yhteistyöelimen synnyttämiseksi ollut osuuskuntien taholta kuitenkaan käytännössä. Pirkanmaan osuuskunnat ovat kohtuullisen nuoria yrityksiä ja toimialoja on liki yhtä monta kuin yrityksiäkin, joten yhteisten intressien löytäminen on hyvin vaikeaa. CoopNets -projektin loppuraportissa todetaankin, että kun Pirkanmaan osuuskuntien ikä karttuu ja niiden toimintaa kehitetään, kasvavat myös yhteistyön edellytykset. (CoopNets -projektin Pirkanmaan loppuraportti.)

Ehdottoman tärkeää olisi, että Pirkanmaan osuuskunnat verkostoituisivat nimenomaan omasta halustaan ja tarpeistaan käsin, sillä Tampereen seudun osuustoimintakeskus on ensisijaisesti alkavan yrittäjän neuvontapalvelu, eikä sen ole tarkoituksenmukaista ryhtyä osuuskuntien yhteistyöelimeksi, vaikka sitä on toivottukin. Varmasti tällaisen osuuskuntien yhteistyöelimen muodostumisen yksi ongelma on myös resurssikysymys, sillä palkattoman työpanoksen määrä on jo muutenkin osuuskunnissa suuri ja yhteistyöelimen muodostaminen ilman erillistä rahoitusta edellyttäisi runsaasti lisätöitä. Palkattoman työpanoksen määrä osuuskunnissa tuli esiin Pirkanmaan osuuskunnille tehdystä tutkimuksesta, joka julkaistaan loppuvuodesta 2003. Palkattoman työn määrä vaihtelee tietenkin suuresti osuuskunnittain, mutta liki puolet vastaajista oli täysin samaa mieltä väitteen ”Osuuskunta vaatii palkatonta työpanosta” kanssa ja 31 % jokseenkin samaa mieltä. Vain muutama vastaaja kiisti väitteen.

Kysyttäessä vastaajilta, onko Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen toiminnan jatkuminen tärkeää, kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että osuustoimintakeskuksella on tärkeä tehtävä. Tällä hetkellä nimenomaan selkeästi osuustoimintaa profiloitunutta neuvontaa ei saa mistään muualta, joten osuustoimintakeskuksessa tehtävä työ on ainutlaatuista koko Suomessa. Osuustoimintakeskuksen työ sai paljon myös sanallisia kiitoksia joista ilmenee selvästi, että keskuksen tarjoamat palvelut ovat korvaamaton apu lukuisille osuuskuntien perustajille.

”Hyvää ja tarpeellista apua!”

”Älkää lopettako, teitä tarvitaan. Kiitos ja nähdään.”

”Paljon hankalampaa perustaminen olisi ollut ilman Osuustoimintakeskuksen palveluja.”

”Teette hienoa työtä.”

”Kiitos tuestanne!”

6. Osuustoimintakeskuksen toiminnan valtit

Tampereen seudun osuustoimintakeskus ei ole viranomaisorganisaatio vaan pieni yhdistys. Osuustoimintakeskuksessa työskentelevillä henkilöillä on taustalla vahva osaaminen osuustoimintaan liittyvien asioiden lisäksi myös pienen organisaation ja yrityksen pyörittämisestä aina rahoituksen hankkimisesta palkkojen maksamiseen. Osuustoimintakeskuksen toimintaa pyritään viemään eteenpäin niin pienellä byrokratialla kuin mahdollista ja näin mahdollistetaan toiminnan joustavuus. Osuustoimintakeskuksen asiantuntijat neuvovat ja opastavat sekä luennoivat tarvittaessa myös asiakkaan luona, eikä neuvontaa ole rajattu tapahtuvaksi ainoastaan virka-aikaan.

Joustavuuden lisäksi keskuksen tärkein toimintaa ohjaava tekijä on asiakaslähtöisyys. Asiakkaan kanssa pyritään selvittämään mahdollisimman tarkkaan ja perusteellisesti asiakkaan toiveet ja kokonaisvaltainen tilanne sekä osuustoiminnan sopivuus juuri kyseisen henkilön yritysmuodoksi. Alkuneuvonnassa saattaa myös selvitä, että osuuskunta ei ehkä olekaan paras mahdollinen vaihtoehto kyseiselle henkilölle ja silloinkin keskus pyrkii parhaansa mukaan avustamaan henkilön eteenpäin.

Tampereen seudun osuustoimintakeskus panostaa erityisesti tiedotusmateriaalin ja tiedon tuottamiseen ja pyrkii palvelemaan asiakkaitaan niin, että kaikki olennainen materiaali ja tieto löytyvät samasta paikasta, toimistosta Tampereen Hämeenpuistosta.

7. Yhteenveto – Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen merkitys

Ihmisten **kiinnostus** osuustoimintaan syntyy useimmiten halusta saada muutosta omaan työelämäänsä tai tarpeesta työllistää itse itsensä. Varsinkin nuorten osuustoimijoiden joukossa myös kiinnostus yrittämiseen on suuri. Osuuskunta on myös joillekin henkilöille nimenomaan vaihtoehto nykyiselle yrittämiselle. Osuustoiminnasta kiinnostunut henkilö on siis kiinnostunut aktiivisesti vaikuttamaan omaan työelämäänsä ja sitä kautta koko elämänlaatuun. Suurin osa asiakkaista tulee osuustoimintakeskukseen saadakseen lisätietoja osuustoiminnasta. Osalla on selkeästi mielessä jo osuuskunnan perustaminen ja valmis liikeidea ja he tarvitsevat suoraan käytännön asioihin liittyvää neuvontaa. Keskuksessa joudutaan siis vastaamaan hyvin erilaisiin tarpeisiin ja jokainen asiakas saa henkilökohtaista palvelua räätälöitynä kyseisen henkilön lähtötilanteeseen nähden. Yleisesti näyttää siltä, että osuustoiminnasta tarkoituksenmukaista ja ajantasaista tietoa osaa jakaa hyvin harva taho ja niinpä Tampereen seudun osuustoimintakeskuksella on merkittävä sija pirkanmaalaisen ja koko Suomen uusosuustoimintakentän muotoutumisessa.

Osuustoiminnan **tunnettuutta** tulee edistää monin tavoin ja menestyvät osuuskunnat ovat siinä parhaita sanansaattajia omilla käytännön teoillaan. Tieto osuustoiminnasta ja Tampereen seudun osuustoimintakeskuksesta kantautuu ihmisten korviin useimmiten tuttavien kautta. Osuustoimintaan törmätään myös opiskelujen tai koulutuksen yhteydessä tai asioimalla toisessa osuuskunnassa. Pellerovo, Ensimetri, Helsingin yliopiston osuustoimintainstituutti sekä TE-keskus saivat jokainen muutamia mainintoja tiedonlähteinä, mutta niissä asioineet olivat kuitenkin päätyneet Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen asiakkaiksi. Tiedotusvälineiden merkitys tiedon jakajana oli hyvin vähäinen ja siihen voisikin kiinnittää huomiota tulevaisuudessa enemmän. TV-dokumentti menestyvistä osuuskunnista voisi olla kiinnostavaa katsottavaa ja toisi osuustoimintaa tutuksi suurelle yleisölle.

Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen asiakastutkimuksen tulokset ovat selkeästi hyvin positiivisia. Keskuksen palvelu on ennen kaikkea **asiantuntevaa, ystävällistä ja nopeaa**. Varmasti

osuustoimintakeskuksessa on kaiken aikaa tekemistä, jotta siellä pystytään vastaamaan osuustoiminnan alati muuttuvan kentän tarpeisiin entistäkin paremmin resurssien ollessa kuitenkin pienet. Henkisen tuen ja kannustuksen merkitys osuuskuntaa perustettaessa nimenomaan asiantuntijatasolta on erittäin tärkeää. Tässä, samoin kuin palvelun joustavuuden kohdalla osuustoimintakeskus voi pyrkiä vieläkin parempaan, joskin näissäkin selvän enemmistön arvioit olivat jo hyviä tai erinomaisia. Kaiken kaikkiaan keskus ei saanut yhtään huonoa arvosanaa palvelun laadusta, mikä kertoo **asiakkaiden olevan erittäin tyytyväisiä saamaansa palveluun.**

Eräs tulevaisuuteen liittyvä kysymys on, miten pitää jo perustettujen osuuskuntien toiminta vireänä ja aktiivisena? Pirkanmaalla oli tämän tutkimuksen tekohetkellä 125 osuuskuntaa, joista toimivia oli 88. Yli kolmekymmentä osuuskuntaa siis on toimimattomia, ja syitä tähän löytyy monia. Tietenkin osuuskunnan menestyminen on ensisijassa kiinni siinä toimivista yrittäjistä ja heidän ammattitaidostaan sekä osuuskunnan liikeideasta. Ensisijaisesti osuuskunta perustetaan vuosien mittaisen yhteistyön välineeksi ja siksi sillä on oltava edellytykset kannattavaan toimintaan (<http://www.pellervo.fi/wuokko/otoiminta/index.htm>).

Mutta toisaalta täytyy muistaa, että osuuskunnilla on hyvin erilaisia päämääriä. Monet työtä vuokraavat osuuskunnat eivät lähtökohtaisesti pyrikään kehittämään omia tuotteitaan tai palvelujaan vaan välittävät kausiluonteista työtä jäsenilleen (Seppelin 2000, 92). Joku osuuskunta saattaa täyttää tarkoituksensa ja toiminta osuuskunnassa hiipua, kun jäsenet työllistyvät jonnekin muualle kokopäivätoimisesti. Osuuskunta voi toimia vain ikään kuin ponnahduslautana työelämään. **Jäsenten tavoitteet siis määräävät paljolti sen, mitä osuuskunta tuottaa ja millä sen menestys mitataan.**

Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että vielääkään ei voida liikaa korostaa osuuskuntien oman aktiivisuuden tärkeyttä ja **omatoimisuutta**. Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen olemassaolo on ollut suurimmalle osalle Pirkanmaan osuuskunnista erittäin tärkeä apu, mutta toisaalta keskuksen tehtäväksi ajatellaan joskus sellaisiakin töitä, mitkä eivät sille sinällään kuulu ainakaan nykyisillä resursseilla.

Tämän tutkimuksen perusteella näyttää hyvin selvästi siltä, että Tampereen seudun osuustoimintakeskuksella on erittäin tärkeä tehtävä ja sen antamat palvelut koetaan laadukkaaksi ja korvaamattomaksi avuksi uusia osuuskuntia perustettaessa.

Lähteet

CoopNets -projektin Pirkanmaan loppuraportti 2002, kirjoittanut Niina Immonen

Koskiniemi, Erkki toim. 1998. Osuustoiminnallinen yhteisyrittäminen. KSL-opintokeskus. Tammer-Paino Oy. Tampere

Pellervo Seura ry:n verkkosivut:
(<http://www.pellervo.fi/wuokko/otoiminta/index.htm>).

Rautkoski, Risto 2003. Puhe Osuustoiminnan päivillä 08.04.2003
http://www.pellervo.fi/p-seura/puheet/rautkoski_03.doc

Seppelin, Markus 2000. Osuustoiminnan jalanjäljillä – Katsaus suomalaisen osuustoimintaliikkeen historiaan. Helsingin yliopiston osuustoimintainstituutin julkaisu nro 28. Oswald Interkopio Oy. Mikkeli

Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen julkaisu 2003. Tarinoita menestyksestä – 16 osuuskuntaa.

Tampereen seudun osuustoimintakeskuksen verkkosivut:
<http://www.osuustoimintakeskus.net/>